

کلیات برنامه و سرفصل

دوس رشتہ

فقہ و اصول

سطح سے تیز رہی علمیہ خواہران

سال تنظیم : ۱۳۹۹

فهرست:

۳	کلیات رشته
۴	عناوین دروس
۵	تفسیر قرآن ۱
۶	تفسیر قرآن ۲
۷	تجزیه و ترکیب
۸	عقائد خاصه شیعه ۱
۹	عقائد خاصه شیعه ۲
۱۰	اصول فقه ۱
۱۲	اصول فقه ۲
۱۴	اصول فقه ۳
۱۶	اصول فقه ۴
۱۸	اصول فقه ۵
۲۰	فقه ۱
۲۱	فقه ۲
۲۲	فقه ۳
۲۳	فقه ۴
۲۴	فقه ۵
۲۵	فقه ۶
۲۶	فقه ۷
۲۷	فقه ۸
۲۸	فقه ۹
۲۹	فقه ۱۰
۳۰	قواعد فقهیه ۱
۳۱	قواعد فقهیه ۲
۳۲	تاریخ فقه و اصول
۳۴	کلیات علم رجال

۳۶	فقه الحدیث
۳۸	مقدمه علم حقوق
۳۹	حقوق مدنی
۴۱	حقوق جزای عمومی
۴۲	عربی معاصر ۱
۴۳	عربی معاصر ۲
۴۴	روش تحقیق پیشرفته
۴۵	کارورزی و ارائه پژوهش
۴۶	پایان نامه
۴۷	مهارت های پژوهشگری
۴۸	طرح نامه نویسی
۴۹	شیوه تدوین پایان نامه
۵۰	مساله یابی و منبع یابی
۵۱	فیش نویسی و پردازش اطلاعات
۵۲	عناوین جامع

کلیات رشته:

ماده ۱. عنوان:

عنوان رشته فقه و اصول سطح سه (ویژه خواهران) است.

ماده ۲. تعریف:

سطح سه رشته فقه و اصول اولین مقطع این رشته است که پس از سطح ۲ (دوره عمومی) آغاز می گردد و طلاب پس از اتمام دوره و احراز توان علمی و ارائه پایان نامه موفق به دریافت مدرک سطح ۳ رشته فقه و اصول می شوند.

ماده ۳. اهداف:

۱. تعمیق مبانی اعتقادی و ایجاد زمینه تعالی اخلاقی و معنوی؛
۲. ایجاد توان تتبع و تحقیق در زمینه فقه و اصول؛
۳. ایجاد توان تدریس در سطح دو و مقطع کارشناسی دانشگاه ها؛
۴. تقویت توان تبلیغ و تألیف در زمینه احکام و معارف اسلامی؛
۵. آماده سازی استعدادهاى برتر به منظور ورود به مقطع بالاتر؛
۶. ایجاد توان بهره گیری از منابع فقهی و اصولی.

ماده ۴. سیاست ها:

۱. محیط سازی به منظور تعالی اخلاقی معنوی طلاب؛
۲. تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسایل علمی؛
۳. تکیه بر آموزش محورها و موضوعات اصلی فقه و اصول؛
۴. تأکید بر توسعه‌ی آموزش های پژوهش محور؛
۵. تأکید بر بهره گیری از روش های کارآمد آموزشی بویژه روش مشارکت فعال؛
۶. تأکید بر پویایی برنامه های آموزشی، پژوهشی توجه به نیازهای روز؛
۷. تأکید بر استفاده از متون اساسی، جامع، موجز و کاربردی؛
۸. اهتمام بر درک و بکارگیری متون و منابع، در جدّ دوره؛
۹. تلاش بر معرفی توصیفی منابع محوری و مهم؛
۱۰. تأکید بر نقش محوری زن در تحکیم خانواده در کلیه امور آموزشی و پژوهشی؛
۱۱. توجه به ویژگی های بانوان در برنامه های آموزشی، پژوهشی و تربیتی؛
۱۲. شناسایی استعدادهای ویژه جهت تصدی امور تبلیغ، تدریس، مدیریت و ..... .

عناوین دروس:

ردیف	عنوان درس	واحد	اهداف آموزشی
۱	تفسیر قرآن ۱ و ۲	۴	تبیین و تفسیر آیاتی از قرآن کریم به روش ترتیبی
۲	تجزیه و ترکیب	۲	تقویت توان تشخیص و به کارگیری قواعد صرف و نحو
۳	عقائد خاصه شیعه ۱ و ۲	۴	تبیین استدلالی عقائد خاص شیعه مثل انتظار، تقیه، بداء، رجعت، شفاعت، توسل و....
۴	اصول فقه ۱ تا ۵	۲۵	شناخت استدلالی مباحث علم اصول و ایجاد توان به کارگیری قواعد اصولی در فقه
۵	فقه ۱، ۲ و ۳	۱۳	شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه بر اساس کتاب شرح اللمعه
۶	فقه ۴ تا ۸	۱۶	شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه بر اساس کتاب دروس التمهیدیه
۷	فقه ۹ و ۱۰	۱۱	شناخت استدلالی مباحث مکاسب محرمه
۸	قواعد فقهیه ۱ و ۲	۴	شناخت مبانی و شرایط قواعد مهم فقهی
۹	تاریخ فقه و اصول	۲	آشنایی با مکاتب، سیر تطور، فقهای بزرگ و کتاب های مهم فقهی و اصولی
۱۰	کلیات علم رجال	۲	آشنایی با مهم ترین مباحث کلی علم رجال و منابع رجالی
۱۱	فقه الحدیث	۳	آشنائی کاربردی و استدلالی با مفاد احادیث احکام
۱۲	مقدمه علم حقوق	۲	آشنایی با مبانی، مکتبها، هدف، قاعده، تقسیمات و منابع حقوق
۱۳	حقوق مدنی	۲	آشنایی با حقوق اشخاص و مجبورین و الزامات قانونی خارج از قلمرو قراردادها
۱۴	حقوق جزای عمومی	۲	آشنائی با اصول کلی حاکم بر حقوق کیفری و ایجاد توان استنباط و قدرت تجزیه و تحلیل
۱۵	عربی معاصر ۱ و ۲	۴	ایجاد توان بهره گیری از متون جدید عربی در زمینه فقه اسلامی
۱۶	روش تحقیق پیشرفته	۱	آشنایی با روش های مختلف پژوهش فقهی و کیفیت بهره برداری از منابع فقهی
۱۷	کارورزی و ارائه پژوهش	۱	عرضه و ارزیابی تحقیق و تتبع درباره موضوعات جدید مربوط به گرایش فقه و اصول به صورت مقاله علمی
۱۸	پایان نامه	۴	ارائه پژوهشی جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در موضوعات فقهی یا اصولی
	جمع واحد	۱۰۲	

تفسیر قرآن ۱

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۱۱۲۰۱

نوع واحد: نظری

هدف: تبیین و تفسیر آیاتی از قرآن کریم به روش ترتیبی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

حداقل ۴۵ صفحه وزیری از میان مباحث متن عربی تفسیر مجمع‌البیان خوانده شود. طلاب در کنار این متن به تفسیر تبیان، تفسیر جوامع الجامع و تفسیر نمونه نیز مراجعه نمایند.

متن درسی: متن عربی تفسیر مجمع‌البیان

محدوده: سوره‌های تکویر، اعلیٰ، فجر، لیل، ضحیٰ، انشراح، عادیات، نکاتر، عصر، فیل، ماعون، کوثر، کافرون، مسد

منابع:

۱. مجمع‌البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی.
۲. کتاب التبیان الجامع لعلوم القرآن یا التبیان فی تفسیر القرآن، مرحوم شیخ طوسی.
۳. تفسیر جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی.
۴. المیزان فی تفسیر القرآن، علامه سید محمد حسین طباطبائی.
۵. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی و همکاران.
۶. تفسیر نورالثقلین علی بن جمعه الحویزی.
۷. تفسیر البرهان فی تفسیر القرآن، مرحوم سیدهاشم بحرانی.
۸. تفسیر لاهیجی محمد بن علی شریف لاهیجی.
۹. تفسیر تسنیم، عبدالله جوادی آملی.

تفسیر قرآن ۲

شناسه درس: ۳۰۱۱۲۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین و تفسیر آیاتی از قرآن کریم به روش ترتیبی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

حداقل ۶۰ صفحه وزیری از میان مباحث متن عربی تفسیر المیزان
طلاب در کنار این متن به تفاسیر احسن الحدیث، من وحی القرآن والمنار نیز مراجعه نمایند.

متن درسی: متن عربی تفسیر المیزان

محدوده: از ابتدای آیه ۳۶ سوره نساء تا پایان آیه ۷۰.

منابع:

۱. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی.
۲. کتاب التبیان الجامع لعلوم القرآن یا التبیان فی تفسیر القرآن، مرحوم شیخ طوسی.
۳. تفسیر جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی.
۴. المیزان فی تفسیر القرآن، علامه سید محمد حسین طباطبائی.
۵. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی و همکاران.
۶. تفسیر نورالثقلین علی بن جمعه الحویزی.
۷. تفسیر البرهان فی تفسیر القرآن، مرحوم سیدهاشم بحرانی.
۸. تفسیر لاهیجی محمد بن علی شریف لاهیجی.
۹. تفسیر تسنیم، عبدالله جوادی آملی.

تجزیه و ترکیب

شناسه درس: ۳۰۱۱۱۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: تقویت توان تشخیص و بکارگیری قواعد صرف و نحو

ارزشیابی: ۵ نمره به فعالیت‌های کلاسی، ۵ نمره به کار عملی طلاب (تجزیه و ترکیب صفحاتی - با تعیین استاد - از قرآن کریم، نهج البلاغه یا عبارات مشکل) و ۱۰ نمره دیگر به امتحان پایانی اختصاص دارد.
امتحان پایانی از متنی غیر از متن داده شده در کار عملی طلاب باشد.

سرفصل:

- اهمیت تجزیه و ترکیب
- مفهوم‌شناسی تجزیه و بیان عناصر مؤثر در تجزیه فعل، اسم معرب، اسم مبنی و حرف
- مفهوم‌شناسی ترکیب و بیان عناصر مؤثر در ترکیب کلمه و جمله
- اقسام ترکیب (موضوعی و غیر موضوعی، جدولی و غیر جدولی (تشریحی)، یک وجهی و چند وجهی)

متن درسی: ----

توضیحات: شایسته است اساتید محترم ابتدا در ۳ یا ۴ جلسه چهار بند فوق را یادآوری نموده و بعد برای هر جلسه آیاتی از قرآن را مشخص کرده و از همه طلاب می‌خواهند که آن را تجزیه و ترکیب و ترجمه نمایند و در کلاس از آنها سوال نموده و کار عملی آنها را ارزیابی می‌کنند.

منابع:

۱. الجدول فی اعراب القرآن و صرفه و بیانه مع فوائد نحویه هامه، محمود صافی.
۲. اعراب القرآن الکریم و بیانه، محیی‌الدین الدرویش.
۳. اعراب القرآن، المنسوب الی ابراهیم بن سری الزجاج، تحقیق و دراسه: ابراهیم الایبیری.
۴. الکشاف عن حقایق التنزیل و عیون الأقاویل فی وجوه التأویل، جارالله زمخشری.
۵. جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی.

عقائد خاصه شیعه ۱

شناسه درس: ۳۰۱۱۶۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: پاسخگویی به برخی از شبهات در زمینه عقائد خاصه شیعه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- جایگاه امامت (ولایت و ضرورت وجود امام، عصمت امام، علم امام)؛
- اهل بیت (مقام مرجعیت علمی، محبت و مودت آنان و عزاداری برای آنها)
- غیبت، فلسفه و حکمت آن، انتظار، فواید و آثار آن؛
- غیبت (غیبت صغری و کبری، رهبری امت در عصر غیبت).
- شبهات پیرامون مهدویت

متن درسی: درس فی العقائد الخاصه بالشیعه الامامیه، مهدی فرمانیان

منابع:

۱. آئین وهابیت، جعفر سبحانی تبریزی.
۲. الشیعه فی موبک التاریخ: دراسة موضوعیه فی منشاه الشیعه فی ضوء الکتاب و السنه و التاریخ، جعفر سبحانی.
۳. اضواء علی عقائد الشیعه الامامیه و تاریخهم، جعفر سبحانی تبریزی.
۴. الفوائد البهیة فی شرح عقائد الامامیه، محمد جمیل حمود.
۵. نفحات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار لعلم الحجة، سید حامد حسین کهنوی، تلخیص و ترجمه: علی حسینی میلانی.
۶. المراجعات: رسائل متبادلہ بین العلمین سلیم البشری و شرف الدین عاملی.
۷. النص و الاجتهاد، عبدالحسین شرف الدین ترجمه (با عنوان اجتهاد در مقابل نص): علی دوانی.

عقائد خاصه شیعه ۲

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۱۱۶۰۲

نوع واحد: نظری

هدف: پاسخگویی به برخی از شبهات در زمینه عقائد خاصه شیعه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- توحید عبادی و شبهات مربوط به آن (سجده بر مهر، توسل، شفاعت، زیارت قبور معصومین، لمس و بوسیدن ضریح آن-ها، و استشفاء به تربت امام حسین علیه السلام)؛
- بداء؛
- تقیه؛
- رجعت؛
- غلو؛
- مرجعیت و اجتهاد؛
- اتحاد امت اسلامی؛
- عداله صحابی؛

متن درسی: دروس فی العقائد الخاصه بالشیعه الامامیه، مهدی فرمانیان

منابع:

۱. آئین و هابیت، جعفر سبحانی تبریزی.
۲. الشیعه فی موبک التاریخ: دراسه موضوعیه فی منشاه الشیعه فی ضوء الکتاب و السنه و التاریخ، جعفر سبحانی.
۳. اضواء علی عقائد الشیعه الامامیه و تاریخهم، جعفر سبحانی تبریزی.
۴. الفوائد البهیة فی شرح عقائد الامامیه، محمد جمیل حمود.
۵. نجات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار لعلم الحجة، سید حامد حسین کهنوی، تلخیص و ترجمه: علی حسینی میلانی.
۶. المراجعات: رسائل متبادلہ بین العلمین سلیم البشری و شرف الدین عاملی.
۷. النص و الاجتهاد، عبدالحسین شرف الدین ترجمه (با عنوان اجتهاد در مقابل نص): علی دوانی.

اصول فقه ۱

شناسه درس: ۳۰۱۱۴۰۱

تعداد واحد: ۵

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث علم اصول و ایجاد توان بکارگیری قواعد اصولی در فقه

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به امتحان شفاهی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ مقدمه

- تعریف و موضوع علم اصول
- حکم و تقسیمات آن
  - حکم تکلیفی و وضعی
  - شمول حکم نسبت به جاهل
  - حکم واقعی و ظاهری
- ◆ شبهه تضاد و نقض غرض
- ◆ شبهه تنجز واقع مشکوک
- ◆ امارات و اصول
- ◆ تصویب در برخی از احکام ظاهریه
- جعل احکام به نحو قضیه حقیقه و خارجیه احکام

● حجیت قطع

○ ادله محرزه

- اصل در حجیت
- محدوده حجیت
- تبعیت دلالت التزامی از مطابقی
- نیابت اماره از قطع
- جواز اسناد با اماره
- دلیل شرعی
- دلیل لفظی
  - ◆ معانی حرفیه
  - ◆ جمله خبری و انشائی
  - ◆ هیأت امر و نهی و مباحث آن
  - ◆ اطلاق و مباحث آن
  - ◆ عموم و مباحث آن
  - ◆ مفاهیم و مباحث آن

متن درسی: دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، مرحوم شهید محمد باقر صدر
محدوده: جلد ۱: از درس اول تا پایان درس ۳۶ (از ابتدای کتاب تا ابتدای الدلیل الشرعی غیراللفظی)

منابع:

۱. کفایة الاصول؛ مرحوم آخوند خراسانی و شروح آن
۲. فرائد الاصول (الرسائل)؛ مرحوم شیخ انصاری
۳. اصول الفقه؛ مرحوم مظفر
۴. تهذیب الاصول؛ مرحوم امام خمینی
۵. المحصول؛ آیت الله جعفر سبحانی
۶. درر الفوائد؛ مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری
۷. اجود التقريرات؛ مرحوم سید ابوالقاسم خوئی (تقریر اباحت مرحوم میرزای نائینی)
۸. مصباح الاصول؛ مرحوم سید محمد بهسودی (تقریر اباحت مرحوم سید ابوالقاسم خویی)
۹. معالم الاصول؛ مرحوم شیخ حسن «فرزند مرحوم شهید ثانی» و شروح آن
۱۰. بحوث فی علم الاصول؛ آیت الله سید محمود شاهرودی (تقریر اباحت خارج اصول شهید صدر)

اصول فقه ۲

شناسه درس: ۳۰۱۱۴۰۲

تعداد واحد: ۵

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث علم اصول و ایجاد توان بکارگیری قواعد اصولی در فقه
ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به امتحان شفاهی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- دلیل شرعی غیر لفظی
  - ◆ دلالت فعل و تقریر
  - ◆ دلالت سیره
    - سیره متشرعه و بناء عقلاء
- اثبات صغرای دلیل شرعی
  - ◆ ادله وجدانی تنقیح صغرای دلیل شرعی
    - تواتر و مباحث آن
    - اجماع و مباحث آن
    - شهرت
  - ◆ ادله تعبدی تنقیح صغرای دلیل شرعی
    - حجیت اخبار و ادله و مباحث آن
    - تسامح در ادله سنن
    - ظهورات و مباحث آن
- دلیل عقلی
  - استحاله تکلیف به غیر مقدر
  - شرطیت قدرت و مباحث آن
  - تراحم و ترتب
  - واجب مشروط
  - قیود تکلیف و مکلف به
  - شرط متأخر
  - واجب معلق

متن درسی: دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، مرحوم شهید محمد باقر صدر

محدوده: جلد ۱: از ابتدای درس ۳۷ تا ابتدای درس ۶۸ (از الدلیل الشرعی غیراللفظی تا ابتدای المسئولیه عن المقدمات قبل الوقت)

منابع:

۱. کفایه الاصول؛ مرحوم آخوند خراسانی و شروح آن
۲. فرائد الاصول (الرسائل)؛ مرحوم شیخ انصاری
۳. اصول الفقه؛ مرحوم مظفر
۴. تهذیب الاصول؛ مرحوم امام خمینی
۵. المحصول؛ آیت الله جعفر سبحانی
۶. درر الفوائد؛ مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری
۷. اجود التقريرات؛ مرحوم سید ابوالقاسم خوئی (تقرير اباحت مرحوم میرزای نائینی)
۸. مصباح الاصول؛ مرحوم سید محمد بهسودی (تقرير اباحت مرحوم سید ابوالقاسم خویی)
۹. معالم الاصول؛ مرحوم شیخ حسن «فرزند مرحوم شهید ثانی» و شروح آن
۱۰. بحوث فی علم الاصول؛ آیت الله سید محمود شاهرودی (تقرير اباحت خارج اصول شهید صدر)

اصول فقه ۳

شناسه درس: ۳۰۱۱۴۰۳

تعداد واحد: ۵

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث علم اصول و ایجاد توان بکارگیری قواعد اصولی در فقه

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به تحقیق و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ مقدمات مفوته

- اخذ قطع به حکم در موضوع همان حکم یا ضد و یا مثل آن
- واجب تعبدی و توصلی
- واجب تخییری
- مقدمه واجب و مباحث آن
- اجزاء
  - ◆ مأمور به ظاهری
  - ◆ مأمور به واقعی اضطراری
- اجتماع امر و نهی
- اقتضای وجوب نسبت به حرمت ضد
- اقتضای حرمت نسبت به بطلان
- ملازمه بین حکم عقل و شرع

○ اصول عملیه

- ویژگی ها
- اصول محرزه و غیر محرزه
- مسلک حق الطاعه و قبح عقاب بلا بیان
- ادله برائت شرعیه
  - کتاب
  - سنت

متن درسی: دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، مرحوم شهید محمد باقر صدر

محدوده: جلد ۱: از ابتدای درس ۶۸ تا پایان درس ۸۲، جلد ۲: از ابتدای درس اول تا پایان درس ۱۴ (از المسئولیه عن المقدمات قبل الوقت تا پایان بحث استحباب الاحتیاط)

منابع:

۱. کفایة الاصول؛ مرحوم آخوند خراسانی و شروع آن
۲. فرائد الاصول (الرسائل)؛ مرحوم شیخ انصاری
۳. اصول الفقه؛ مرحوم مظفر
۴. تهذیب الاصول؛ مرحوم امام خمینی
۵. المحصول؛ آیت الله جعفر سبحانی
۶. درر الفوائد؛ مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری

۷. اجود التقريرات؛ مرحوم سيد ابوالقاسم خوئی (تقرير اباحت مرحوم ميرزای نائینی)
۸. مصباح الاصول؛ مرحوم سيد محمد بهسودی (تقرير اباحت مرحوم سيد ابوالقاسم خویی)
۹. معالم الاصول؛ مرحوم شيخ حسن «فرزند مرحوم شهيد ثانی» و شروح آن
۱۰. بحوث في علم الاصول؛ آيت الله سيد محمود شاهرودی (تقرير اباحت خارج اصول شهيد صدر)

فقه و اصول - سطح سه

اصول فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۱۱۴۰۴

تعداد واحد: ۵

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث علم اصول و ایجاد توان بکارگیری قواعد اصولی در فقه

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به امتحان شفاهی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- علم اجمالی
    - ماهیت علم اجمالی
    - قاعده منجزیت علم اجمالی
    - جریان اصل در برخی اطراف بلامعارض
    - ارکان منجزیت علم اجمالی
    - تطبیقات منجزیت
      - ◆ زوال علم به جامع
      - ◆ اضطراب به برخی از اطراف
      - ◆ انحلال علم اجمالی (حقیقی و حکمی)
      - ◆ اشتراک دو علم اجمالی در یک طرف
      - ◆ حکم ملاقی با یکی از اطراف
      - ◆ شبهه غیر محصوره
      - ◆ ابتلاء به برخی از اطراف
      - ◆ علم اجمالی در تدریجیات
      - ◆ طولیت بین اطراف علم اجمالی
  - دوران بین محذورین
  - دوران بین اقل و اکثر
    - ◆ اقل و اکثر در اجزاء
    - ◆ اقل و اکثر در شرائط
  - تعیین و تخییر عقلی
  - تعیین و تخییر شرعی
  - ◆ مباحث مرتبط با اقل و اکثر
- استصحاب
    - تعریف و ادله
    - اصل یا اماره

متن درسی: دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، مرحوم شهید محمد باقر صدر
محدوده: جلد ۲: از ابتدای درس ۱۵ تا پایان درس ۴۶ (از ابتدای الوظیفه فی حاله العلم الاجمالی تا ابتدای ارکان الاستصحاب)

منابع:

۱. کفایة الاصول؛ مرحوم آخوند خراسانی و شروح آن
۲. فرائد الاصول (الرسائل)؛ مرحوم شیخ انصاری
۳. اصول الفقه؛ مرحوم مظفر
۴. تهذیب الاصول؛ مرحوم امام خمینی
۵. المحصول؛ آیت الله جعفر سبحانی
۶. درر الفوائد؛ مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری
۷. اجود التقريرات؛ مرحوم سید ابوالقاسم خوئی (تقریر اباحت مرحوم میرزای نائینی)
۸. مصباح الاصول؛ مرحوم سید محمد بهسودی (تقریر اباحت مرحوم سید ابوالقاسم خویی)
۹. معالم الاصول؛ مرحوم شیخ حسن «فرزند مرحوم شهید ثانی» و شروح آن
۱۰. بحوث فی علم الاصول؛ آیت الله سید محمود شاهرودی (تقریر اباحت خارج اصول شهید صدر)

اصول فقه ۵

شناسه درس: ۳۰۱۱۴۰۵

تعداد واحد: ۵

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث علم اصول و ایجاد توان بکارگیری قواعد اصولی در فقه

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به امتحان شفاهی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- ارکان استصحاب
- اصل مثبت
- اقوال در حجیت استصحاب
- استصحاب تعلیقی
- استصحاب عدم نسخ
- استصحاب کلی
- استصحاب در موضوعات مرکبه
- تعارض ادله
  - تعریف
  - جمع عرفی
    - ◆ حکومت، ورود، تخصیص و تقیید
    - ◆ نتایج و احکام جمع عرفی
  - تعارض مستقر
    - ◆ قاعده اولیه
      - تخییر یا ترجیح
      - ◆ قاعده ثانویه
        - روایات عرض بر کتاب
        - روایات علاج
        - ✓ روایات ترجیح

متن درسی: دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، مرحوم شهید محمد باقر صدر

محدوده: جلد ۲: از ابتدای درس ۴۷ تا پایان درس ۷۶ (از ابتدای ارکان الاستصحاب تا پایان کتاب)

منابع:

۱. کفایة الاصول؛ مرحوم آخوند خراسانی و شروح آن
۲. فرائد الاصول (الرسائل)؛ مرحوم شیخ انصاری
۳. اصول الفقه؛ مرحوم مظفر
۴. تهذیب الاصول؛ مرحوم امام خمینی
۵. المحصول؛ آیت الله جعفر سبحانی

۶. درر الفوائد؛ مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری
۷. اجود التقريرات؛ مرحوم سید ابوالقاسم خوئی (تقریر اباحت مرحوم میرزای نائینی)
۸. مصباح الاصول؛ مرحوم سید محمد بهسودی (تقریر اباحت مرحوم سید ابوالقاسم خویی)
۹. معالم الاصول؛ مرحوم شیخ حسن «فرزند مرحوم شهید ثانی» و شروع آن
۱۰. بحوث فی علم الاصول؛ آیت الله سید محمود شاهرودی (تقریر اباحت خارج اصول شهید صدر)

فقه و اصول - سطح سه

فقه ۱

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۱۸

تعداد واحد: ۶

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه براساس کتاب شرح اللمعه

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

مبحث نکاح

متن درسی: الروضه البهیه فی شرح اللمعه الدمشقیه، شهید ثانی

محدوده: از ابتدا تا پایان کتاب النکاح به استثنای الفصل الخامس فی نکاح الاماء و مباحث مرتبط با نکاح أمه

منابع:

۱. مسالک الافهام شهید ثانی^{ره}
۲. شرایع الاسلام محقق حلی^{ره}
۳. فقه الامام الصادق علیه السلام محمد جواد مغنیه^{ره}
۴. ریاض المسائل سید علی طباطبائی^{ره}

فقه ۲

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۱۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه براساس کتاب شرح اللمعه

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به تحقیق و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

کتاب الطلاق، الخلع، المبرأة، الظهر، اللعان و الايلاء

متن درسی: الروضه البهيئه في شرح اللمعه دمشقيه، شهيد ثاني

منابع:

۱. مسالك الافهام شهيد ثاني^{ره}
۲. شرايع الاسلام محقق حلي^{ره}
۳. فقه الامام الصادق عليه السلام محمد جواد مغنیه^{ره}
۴. رياض المسائل سيد علي طباطبائي^{ره}

فقه ۳

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۱۹

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه براساس کتاب شرح اللمعه

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

مبحث میراث

متن درسی: الروضه البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة، شهید ثانی

منابع:

۱. مسالک الافهام شهید ثانی^{ره}
۲. شرایع الاسلام محقق حلی^{ره}
۳. فقه الامام الصادق علیه السلام محمد جواد مغنیه^{ره}
۴. ریاض المسائل سید علی طباطبائی^{ره}

فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۲۹

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه براساس کتاب دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به امتحان شفاهی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

مبحث بیع

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، آقای ایروانی

منابع:

۱. مسالک الافهام شهید ثانی^{ره}
۲. شرایع الاسلام محقق حلی^{ره}
۳. فقه الامام الصادق علیه السلام محمد جواد مغنیه^{ره}
۴. ریاض المسائل سید علی طباطبائی^{ره}
۵. الروضة البهیه فی شرح اللمعه دمشقیه الشهید الثانی^{ره}

فقه ۵

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۳۰

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه براساس کتاب دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

کتاب الاجاره، الشركه، الضمان، الحواله، الكفاله، الصلح، الوکاله، المضاربه، الجعاله، الشفعه.

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، آقای ایروانی

منابع:

۱. مسالک الافهام شهید ثانی^{ره}
۲. شرایع الاسلام محقق حلی^{ره}
۳. فقه الامام الصادق علیه السلام محمد جواد مغنیه^{ره}
۴. ریاض المسائل سید علی طباطبائی^{ره}
۵. الروضه البهیه فی شرح اللمعه دمشقیه الشهید الثانی^{ره}

فقه ۶

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۲۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه براساس کتاب دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

کتاب القرض، الرهن، الهبة، الوديعة، العارية، الوصية، الوقف.

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، آقای ایروانی

منابع:

۱. مسالک الافهام شهید ثانی^{ره}
۲. شرایع الاسلام محقق حلی^{ره}
۳. فقه الامام الصادق علیه السلام محمد جواد مغنیه^{ره}
۴. ریاض المسائل سید علی طباطبائی^{ره}
۵. الروضة البهیه فی شرح اللمعه دمشقیه الشهید الثانی^{ره}

فقه ۷

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۲۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه براساس کتاب دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

قضا- شهادت- اقرار

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، آقای ابروانی

منابع:

۱. مسالک الافهام شهید ثانی^{ره}
۲. شرایع الاسلام محقق حلی^{ره}
۳. فقه الامام الصادق علیه السلام محمد جواد مغنیه^{ره}
۴. ریاض المسائل سید علی طباطبائی^{ره}
۵. الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة الشهید الثانی^{ره}

فقه ۸

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۲۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل فقهی از ابواب فقه براساس کتاب دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

حدود، قصاص، دیات

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، آقای ایروانی

منابع:

۱. مسالک الافهام شهید ثانی^{ره}
۲. شرایع الاسلام محقق حلی^{ره}
۳. فقه الامام الصادق علیه السلام محمد جواد مغنیه^{ره}
۴. ریاض المسائل سید علی طباطبائی^{ره}
۵. الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة الشهید الثانی^{ره}

فقه ۹

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۲۵

تعداد واحد: ۵

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مکاسب محرمه

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به تحقیق و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

از اول مکاسب محرمه تا ابتدای المسألة الثالثة عشرة (الغناء)

به استثنای « المسألة الاولى (بیع العبد الکافر) و المسألة السادسة (التنجيم) و المسألة العاشرة (السحر) و المسألة الحادية العشرة (الشعبه)»

من النوع الرابع مما يحرم الاکتساب به لکونه عملا محرما فی نفسه

متن درسی: مکاسب المحرمة، مرحوم شیخ مرتضی انصاری

منابع:

۱. شرایع الاسلام؛ مرحوم محقق حلی
۲. مسالک الافهام؛ مرحوم شهید ثانی
۳. الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ مرحوم شهید ثانی
۴. ریاض المسائل؛ مرحوم سید علی طباطبائی
۵. هدایة الطالب الی اسرار مکاسب؛ مرحوم میرزا فتاح شهیدی
۶. مصباح الفقاهة؛ مرحوم محمدعلی توحیدی (تقریر ابحات مرحوم سید ابوالقاسم خوئی)
۷. مکاسب المحرمة؛ مرحوم امام خمینی

فقه ۱۰

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۲۶

تعداد واحد: ۶

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مکاسب محرمة

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به امتحان شفاهی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

از ابتدای المسأله الثالثه عشره (الغناء) تا ابتدای المسأله الثالثه (ما يأخذہ السلطان) من خاتمہ النوع الخامس به استثنای: المسأله السادسه عشره (القياده) و المسأله السابعه عشره (القيافه) و المسأله الحاديه و العشرون (مدح من لا يستحق المدح) الى المسأله الثامنہ و العشرون (الهجر) و المسأله الاولى من خاتمہ النوع الخامس (بيع المصحف)

متن درسی: المكاسب المحرمة، مرحوم شيخ مرتضى انصاری

منابع:

۱. شرايع الاسلام؛ مرحوم محقق حلي
۲. مسالك الافهام؛ مرحوم شهيد ثاني
۳. الروضة البهيبة في شرح اللمعة الدمشقية؛ مرحوم شهيد ثاني
۴. رياض المسائل؛ مرحوم سيد علي طباطبائي
۵. هداية الطالب الى اسرار المكاسب؛ مرحوم ميرزا فتاح شهيدى
۶. مصباح الفقاهة؛ مرحوم محمدعلي توحيدى (تقرير اباحت مرحوم سيد ابوالقاسم خوئى)
۷. المكاسب المحرمة؛ مرحوم امام خمينى

قواعد فقهیه ۱

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۲۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: اصول فقه ۱ تا ۳

هدف: شناخت مبانی و شرایط قواعد مهم فقهی

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- جایگاه ویژه بحث قواعد فقهیه
- پیشینه بحث از قواعد فقهیه
- تعریف قاعده فقهیه
- فرق قاعده فقهیه با قاعده اصولیه
- فرق قاعده فقهیه با مسأله فقهیه
- اهم قواعد فقهیه
- قاعده لاتعاد
- قاعده لاضرر

متن: درس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه، باقر ایروانی

محدوده: از ابتدای کتاب تا پایان قاعده لاتعاد باضافه قاعده لاضرر

منابع:

۱. العناوین؛ مرحوم میر عبدالفتاح مراغی
۲. القواعد الفقهیه؛ ناصر مکارم شیرازی
۳. القواعد الفقهیه؛ مرحوم سید حسن بجنوردی
۴. بدائع الدرر فی قاعده نفی الضرر؛ مرحوم امام خمینی
۵. مصباح الاصول؛ مرحوم سید محمد بهسودی (تقریر ابیحات مرحوم سید ابوالقاسم خوئی)
۶. موسوعه؛ مرحوم سید ابوالقاسم خوئی

قواعد فقهیه ۲

شناسه درس: ۳۰۱۱۳۲۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: اصول فقه ۱ تا ۳

هدف: شناخت مبانی و شرایط قواعد مهم فقهی

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- قاعده فراغ و تجاوز
- قاعده نفی حرج
- قاعده ید
- قاعده سوق المسلمین
- قاعده سلطنت
- قاعده علی الید

متن: درس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه، باقر ایروانی

منابع:

۱. العناوین؛ مرحوم میر عبدالفتاح مراغی
۲. القواعد الفقهیه؛ ناصر مکارم شیرازی
۳. القواعد الفقهیه؛ مرحوم سید حسن بجنوردی
۴. بدائع الدرر فی قاعدة نفی الضرر؛ مرحوم امام خمینی
۵. مصباح الاصول؛ مرحوم سید محمد بهسودی (تقریر اباحت مرحوم سید ابوالقاسم خوئی)
۶. موسوعه؛ مرحوم سید ابوالقاسم خوئی

تاریخ فقه و اصول

شناسه درس: ۳۰۱۱۸۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مکاتب، سیر تطور، فقهای بزرگ و کتاب‌های مهم فقهی و اصولی

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مقدمه: ضرورت و فایده بررسی تاریخ فقه و اصول
- تاریخ فقه
  - عصر تشریح
    - اول بعثت تا رحلت نبی صلی الله علیه و آله و سلم
    - از رحلت تا پایان غیبت صغری
  - عصر تفریح
    - عصر تدوین و تبیین حدیث
    - عصر رکود و تقلید
    - عصر تجدید حیات فقهی
    - عصر ظهور و رشد اخباری گری
    - عصر توقف اخباری گری و پویایی اجتهاد
    - عصر تعمیق و تکامل چشمگیر اجتهاد
    - عصر تبلور فقه در قالب حکومت سیاسی
- تاریخ اصول
  - پیدایش و تکون
  - ادوار پس از پیدایش و تکون
    - تعداد دوره ها و معیار آن
    - ویژگی های ادوار
      - ◆ محققان برجسته هر دوره
      - ◆ کتاب ها و آثار برجسته هر دوره
      - ◆ افکار و میزان تأثیر گذاری آن بر آیندگان
  - شکوفایی علم اصول در عصر حاضر

متن درسی : ----

متون محوری:

۱. تاریخ فقه و فقهها، حبیب الله عظیمی
۲. درآمدی بر تاریخ علم اصول، مهدی علیپور

منابع:

۱. تاریخ فقه و فقهها؛ ابوالقاسم گرگی
۲. ادوار فقه؛ محمود شهابی
۳. دروس فی تاریخ الفقه و ادواره؛ جعفر سبحانی
۴. دائرة المعارف فقه مقارن ج ۱؛ ناصر مکارم شیرازی
۵. تاریخ الفقه الشیعی؛ محمد مهدی آصفی
۶. درآمدی بر فقه اسلامی؛ رضا اسلامی
۷. علم الاصول تاریخاً و تطوراً؛ علی قائینی
۸. المعالم الجدیده؛ شهید صدر
۹. تاریخ عصر اجتهاد؛ مرحوم حاج آقا بزرگ تهرانی
۱۰. ادوار اجتهاد؛ ابراهیم جناتی

کلیات علم رجال

شناسه درس: ۳۰۱۱۵۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مهم ترین مباحث کلی علم رجال و منابع رجالی

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف علم رجال
  - بیان فرق آن با علم درایه و فن فهرست و تراجم
- اعتبار علم رجال
  - ضرورت و حاجت به علم رجال
  - اعتبار و حجیت توثیق رجالی
  - جایگاه علم رجال نسبت به احادیث غیر فقهی
- مصادر علم رجال
  - مصادر اولیه
    - رجال کشی
    - فهرست نجاشی
    - رجال شیخ
    - فهرست شیخ
    - رجال برقی
    - رساله ابی غالب زُراری
    - مشیخه صدوق
    - مشیخه شیخ
    - رجال ابن غضائری
  - مصادر ثانویه
    - اصول متقدم رجالی
      - ◆ فهرست شیخ منتجب الدین
      - ◆ معالم العلماء
      - ◆ رجال ابن داود
      - ◆ خلاصه الاقوال علامه
    - جوامع متأخر رجالی
      - ◆ مجمع الرجال قهپائی
      - ◆ منهج المقال استرآبادی
      - ◆ جامع الرواة اردبیلی

- ◆ نقد الرجال تفرشی
- ◆ منتهی المقال ابی علی حائری
- ◆ بهجۀ الامال علیاری تبریزی

■ جوامع معاصر

- ◆ تنقیح المقال مامقانی
- ◆ قاموس الرجال تستری
- ◆ معجم رجال الحديث خوئی

○ توثیقات رجالی

● توثیقات خاص

- ◆ تعابیر دال بر تنصیص
- ◆ کفایت توثیق مخبر واحد

■ دعوی اجماع

- مدح کاشف از حسن ظاهر
- جمع قرائن

● توثیقات عام

- اصحاب اجماع
- مشایخ ثقات

○ چند تذکر مهم:

- فرق کتاب، اصل، تصنیف و نوادر
- تشخیص مشترکات با طبقات روات
- اشاره به جامع الرواة اردبیلی و طبقات الرواة آقای خوئی
- تعلیق در اسناد
- عده های کلینی
- مشیخه صدوق و شیخ

متن درسی: کلیات فی علم الرجال، آیت الله جعفر سبحانی

منابع:

۱. بحوث فی علم الرجال؛ آصف محسنی افغانی
۲. توضیح المقال فی علم الرجال؛ مرحوم ملّا علی کنی
۳. مقدمه معجم رجال الحديث؛ مرحوم ابوالقاسم خوئی
۴. خاتمه مستدرک الوسائل؛ میرزا حسین نوری
۵. بازشناسی دوباره کتب اربعه رجالی؛ رحمان ستایش
۶. دروس تمهیدیة فی علم الرجال؛ آیت الله شیخ باقر ایروانی
۷. اصول علم رجال؛ مسلم داوری
۸. الرسائل الرجالیة؛ مرحوم میرزا ابی المعالی کلباسی

فقه الحدیث

شناسه درس: ۳۰۱۱۵۰۴

تعداد واحد: ۳

پیش نیاز: اصول فقه ۳

نوع واحد: نظری

هدف: آشنائی کاربردی و استدلالی با مفاد احادیث احکام

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف فقه الحدیث
- تفاوت فقه الحدیث با غریب الحدیث و درایه الحدیث
- آشنائی با کتب فقه الحدیث
  - فقه الحدیث بالإصالة (با تمرکز بر احادیث فقهی)
    - روضه المتقین مرحوم ملا محمد تقی مجلسی
    - مرآة العقول مرحوم علامه محمدباقر مجلسی
    - ملاذ الاخیار مرحوم علامه محمدباقر مجلسی
    - بحار الأنوار مرحوم علامه محمدباقر مجلسی
    - وافی مرحوم ملا محسن فیض کاشانی
  - فقه الحدیث بالتبع
    - کتب استدلالی فقه
  - فقه الحدیث انتقادی
    - بررسی احادیث موضوعه
      - ◆ الاخبار الدخیلة مرحوم علامه محمد تقی تستری
      - ◆ الموضوعات فی الاخبار و الآثار مرحوم هاشم معروف حسنی
- قواعد مهم فقه الحدیث
  - قواعد احراز صدور حدیث
    - عدم مخالفت با مسلمات عقلی
    - عدم مخالفت با کتاب
    - عدم مخالفت با سنت قطعیه
    - عدم مخالفت با ارتکاز و سیره متشرعه
    - عدم تعارض مستقر با روایات دیگر
    - ◆ تبعض در حجیت خبر واحد
  - قواعد احراز جهت صدور حدیث
    - عدم موافقت با عامه در فرض تعارض
  - قواعد احراز ظهور و حجیت حدیث
    - عدم نسخ حدیث

- عدم مخالفت با قواعد مسلم لغت و ادبیات عرب
- ◆ لزوم رجوع به قوامیس متقدم عربی
- ◆ آفات رجوع به قوامیس جدید و معاصر
- بررسی تطبیقی برخی احادیث فقهی با توجه به قواعد مذکور (براساس کتاب اسباب اختلاف الحدیث)

متون درسی:

۱. اصول و قواعد فقه الحدیث، محمد حسن ربانی
۲. اسباب اختلاف الحدیث، محمد احسانی فر لنگرودی

توضیحات: الزاما استاد محترم قسمت عمده زمان را به بحث تطبیقی احادیث فقهی اختصاص دهد.

منابع:

۱. مبانی و روش های نقد متن حدیث؛ داوود معماری
۲. اصول و قواعد فقه الحدیث؛ محمد حسن ربانی
۳. آسیب شناسی حدیث؛ محمد حسن ربانی
۴. اصول الفقه؛ مرحوم مظفر
۵. کتب معتبر لغت عربی
۶. دروس فی علم الأصول الحلقة الثالثة؛ مرحوم شهید صدر
۷. منطق فهم حدیث؛ مرحوم سید محمد کاظم طباطبائی

مقدمه علم حقوق

شناسه درس: ۳۰۱۲۳۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مفهوم حق و مبانی آن، ویژگی‌ها و مراحل پیدایش قانون، شعب و رشته‌های مختلف حقوق و

مبانی آن

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف علم حقوق
- تاریخچه حقوق
- رابطه علم حقوق با سایر علوم
- تقسیمات حقوق
- قاعده حقوقی و مشخصات آن
- مبانی و اهداف حقوق
- آشنایی با مکاتب مهم حقوقی
- منابع حقوق
- قلمرو اجرای قواعد حقوقی

متن درسی: مقدمه علم حقوق، مصطفی دانش پژوه

منابع:

۱. درآمدی بر حقوق اسلامی ۱ و ۲؛ پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲. مقدمه و کلیات علم حقوق؛ جلال الدین مدنی
۳. مقدمه علم حقوق؛ ناصر کاتوزیان
۴. فلسفه حقوق ۱ و ۲؛ ناصر کاتوزیان
۵. مقدمه عمومی علم حقوق؛ محمد جعفر لنگرودی
۶. کلیات مقدماتی حقوق؛ مهدی کی نیا

حقوق مدنی

شناسه درس: ۳۰۱۲۳۰۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مقدمه علم حقوق

هدف: آشنایی با حقوق اشخاص و محجورین و الزامات قانونی خارج از قلمرو قراردادها

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- حقوق اشخاص و محجورین
    - کلیات
      - مفهوم شخصیت و احوال شخصیه
      - وضعیت مدنی و ارتباط آن با شخصیت و اهلیت
      - حقوق مربوط به شخصیت
    - شخص حقیقی (طبیعی)
      - آغاز و پایان شخص حقیقی، جنین و غایب مفقود الاثر، امور مالی و غیر مالی غائب، حکم موت فرضی، ممیزات اشخاص
    - شخص حقوقی
      - مبانی، ماهیت، آثار، اقسام، حقوق، تکالیف، اقامتگاه و تابعیت
    - اهلیت و حجر
      - اسباب و احکام آن (عدم نفوذ تصرفات، ولایت و قیمیت)
  - الزامات خارج از قراردادها
    - کلیات (ضمان و اقسام آن، مسئولیت مدنی و تفاوت آن با مسئولیت کیفری)
    - مسئولیت مدنی (تعریف، مبانی، اسباب، شرائط و آثار آن)
    - سایر الزامات (ایفای ناروا، استیفاء، اداره فضولی اموال غیر)
- متن درسی: حقوق مدنی ج ۱، ۲ و ۴، حبیب الله طاهری

منابع:

۱. دوره مقدماتی حقوق مدنی (وقایع حقوقی)؛ ناصر کاتوزیان
۲. موجبات ضمان؛ عباسعلی عمید زنجانی
۳. حقوق مدنی اشخاص و محجورین؛ سید حسین صفائی و سید مرتضی قاسم زاده
۴. حقوق مدنی الزام های خارج از قرارداد (ضمان قهری)؛ ناصر کاتوزیان

۵. حقوق مدنی؛ مرحوم سید حسن امامی

۶. حقوق مدنی؛ محمد حسین ساکت

۷. حقوق مدنی جمهوری اسلامی ایران

فقه و اصول - سطح سه

حقوق جزای عمومی

شناسه درس: ۳۰۱۲۳۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مقدمه علم حقوق

هدف: تفهیم اصول کلی حاکم بر حقوق کیفری و ایجاد توان استنباط و قدرت تجزیه و تحلیل

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ کلیات

● تعریف: حقوق جزای عمومی و رابطه آن با سایر رشته های حقوق و منابع آن

○ تحولات تاریخی حقوق جزا (بنیادها و مکاتب حقوق کیفری)

○ جرم و عناصر تشکیل دهنده آن

○ مسئولیت کیفری

● مجرم و مسئولیت کیفری

● علل موجهه جرم

● علل رافع مسئولیت کیفری

○ واکنش جامعه در قبال جرم

● مجازات

■ تاریخچه، اهداف، انواع و اصول حاکم بر مجازات ها

■ تغییر مجازات و سقوط آن

● اقدامات تأمینی و تربیتی

■ تاریخچه، ویژگی ها، اهداف و اقسام

متن درسی: ----

منابع:

۱. زمینه های حقوق جزای عمومی؛ رضا نوربها

۲. حقوق جزای عمومی ۱ و ۲؛ محمد علی اردبیلی

۳. حقوق جزای عمومی ۱ و ۲ و ۳؛ محمد صالح ولیدی

۴. حقوق جزای عمومی ۱ و ۲؛ پرویز صانعی

۵. بایسته های حقوق جزای عمومی ۱ و ۲ و ۳؛ ایرج گلدوزیان

عربی معاصر ۱

شناسه درس: ۳۰۱۱۱۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در زمینه فقه و اصول

ارزشیابی: ۵ نمره به فعالیت کلاسی و ۷ نمره به کار عملی (ترجمه متون عربی) و ۸ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

طلاب برای هر جلسه بین ۳ تا ۵ صفحه از متن درسی را به منظور درک مطلب، اعراب گذاری و ترجمه می‌کنند و استاد تنها به رفع اشکال و بیان دقایق متن می‌پردازد
در ابتدای نیمسال متن‌هایی به عربی جدید در زمینه فقه و اصول انتخاب می‌شود و در اختیار طلاب قرار می‌گیرد. طلاب موظفند آن را ترجمه و اعراب گذاری کرده و تا پایان نیمسال ارائه کنند.

متن درسی: النصوص الفقهیه المعاصره، رسول نقیئی و محمد لطیفی

محدوده: از اول کتاب تا ابتدای الفئه الثالثه (المیراث) من المقال الثالث (ص ۸۰)

توضیحات: متن کار عملی حدود ۱۰ صفحه از متون عربی معاصر در زمینه گرایش مربوط است که طلبه آن را اعراب گذاری و ترجمه نمایند.

منابع: ---

عربی معاصر ۲

شناسه درس: ۳۰۱۱۱۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در زمینه فقه و اصول

ارزشیابی: ۵ نمره به فعالیت کلاسی و ۷ نمره به کار عملی (ترجمه متون عربی) و ۸ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

طلاب برای هر جلسه بین ۳ تا ۵ صفحه از متن درسی را به منظور درک مطلب، اعراب گذاری و ترجمه می کنند و استاد تنها به رفع اشکال و بیان دقایق متن می پردازد
در ابتدای نیمسال متن هایی به عربی جدید در زمینه فقه و اصول انتخاب می شود و در اختیار طلاب قرار می گیرد. طلاب موظفند آن را ترجمه و اعراب گذاری کرده و تا پایان نیمسال ارایه کنند.

متن درسی: النصوص الفقهیه المعاصره، رسول نقیئی و محمد لطیفی

محدوده: از ابتدای الفئه الثالثه (المیراث) من المقال الثالث (ص ۸۰) تا پایان کتاب

توضیحات: متن کار عملی حدود ۱۰ صفحه از متون عربی معاصر در زمینه گرایش مربوط است که طلبه آن را اعراب گذاری و ترجمه نمایند.

منابع: ---

روش تحقیق پیشرفته - ورودی ۹۷ و ماقبل

تعداد واحد: ۱

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۱۲۲۰۹

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آشنایی با روش‌های مختلف پژوهش‌های فقهی و کیفیت بهره‌برداری از منابع فقهی

ارزشیابی: ۱۰ نمره به امتحان پایانی و ۱۰ نمره به تحقیق اختصاص دارد.

سرفصل:

۱. بیان اهمیت بحث روش تحقیق و تاریخچه آن (یادآوری)
۲. مفهوم شناسی تحقیق و اصطلاحات عام و خاص آن (یادآوری)
۳. بایسته‌های پژوهش‌های فقهی و اصولی
۴. ویژگی‌های طرح تحقیق در مباحث فقهی و اصولی
۵. مراحل کلی تحقیق (مسأله تحقیق، جمع‌آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل، تنظیم)
۶. ویژگی‌های پژوهش در مباحث فقهی و اصولی
۷. بیان معیارهای ارزیابی پژوهش فقهی و اصولی

متن درسی: ----

توضیحات: هر طلبه موظف است یک تحقیق در زمینه فقه و اصول با ویژگی‌های فوق (در سطح علمی - پژوهشی) ارائه دهد، که این تحقیق باید همگام با تدریس مراحل پژوهش تهیه شود و در هر مرحله با همفکری استاد فعالیت آن مرحله اصلاح شود.

منابع:

۱. اصول و فنون پژوهش در گستره دین پژوهی؛ احد فرامرز قراملکی
۲. روش‌شناسی مطالعات دینی؛ احد فرامرز قراملکی
۳. روش تحقیق کتابخانه‌ای؛ جعفر نکونام
۴. روش مطالعه و تحقیق با تأکید بر کتابخانه؛ رضاعلی کرمی
۵. درس‌نامه روش تحقیق؛ مجید طرقی
۶. جزوه درس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ره؛ حمید آریان
۷. مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی؛ محمدرضا حافظانیا

کارورزی و ارائه پژوهش - ورودی ۹۶ و ماقبل

شناسه درس: ۳۰۱۲۲۰۳

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: روش تحقیق پیشرفته

هدف: ارائه تحقیق و تتبع درباره موضوعات جدید مربوط به گرایش فقه و اصول به صورت مقاله علمی

ارزشیابی: ۲۰ نمره پایانی به تحقیق - با شرایط مندرج در سرفصل - اختصاص دارد .

سرفصل:

- تدوین یک تحقیق ۳۵ تا ۵۰ صفحه ای در یکی از موضوعات فقهی یا اصولی و تربیت با رعایت ضوابط و قواعد پژوهشی و نگارشی، زیر نظر استاد مربوطه و ارائه نتایج تحقیق در یک کنفرانس؛
- موضوع و طرح اجمالی تحقیق باید به تصویب استاد و گروه مربوطه برسد و در نهایت تحقیق ارائه شده توسط استاد مربوطه از نظر محتوا و ساختار مورد ارزیابی قرار گیرد .

متن درسی: ----

منابع: ----

پایان نامه

شناسه درس: ۳۰۱۲۴۰۱

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: کارورزی و ارائه پژوهش

هدف: ارائه پژوهشی جامع با تأکید بر مهارت‌ها، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در موضوعات فقهی یا اصولی

براساس آیین‌نامه تدوین پایان‌نامه سطح سه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به ارائه پایان‌نامه با شرایط آئین‌نامه اختصاص دارد.

سرفصل: ----

متن درسی: ----

منابع: ----

فصل دوس

مہارت ہامی پرو، مسکری

طرحنامه نویسی - ورودی ۹۷ و ما بعد

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۱

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نحوه فصل بندی و طراحی ساختار تحقیق، ایجاد قدرت تشخیص جهت روش مناسب حل مسئله و فرضیه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ طرحنامه

۱. تعریف طرحنامه و اهمیت آن
۲. معرفی ارکان و عناصر طرحنامه علمی (بیان مسئله، سؤالات اصلی و فرعی، فرضیه‌ها، پیشینه، اهمیت و ضرورت، روش ناظر به جمع‌آوری داده‌ها، هدف تحقیق، مواجهه با داده‌ها)
۳. ساختار بندی اجزای تحقیق شامل بخش‌ها، فصل‌ها و گفتارها، اولویت بندی انجام پژوهش، ارائه طرحنامه و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک طرحنامه متناسب با رشته تخصصی خود به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

شیوه تدوین پایان‌نامه - ورودی ۹۷ و ما بعد

تعداد واحد: ۰/۵

پیش‌نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۳

نوع واحد: عملی

هدف: آشنایی با شیوه تدوین و نگارش پایان‌نامه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تدوین پایان‌نامه

۱. شناسایی و آشنایی با شیوه نامه نگارش پایان‌نامه با توجه به قوانین مرکز

۲. موضوع یا عنوان پایان‌نامه

۳. تنظیم مقدمات، فهرست‌ها و عنوان‌بندی، نتیجه‌گیری، چکیده‌نویسی و کلیدواژه‌ها

۴. شیوه بهره‌گیری از منابع و تنظیم ارجاعات و فهرست منابع

۵. سبک‌های ارجاع‌دهی و نحوه ارجاع کتاب، مقاله، فرهنگ‌نامه و دایره‌المعارف، ارجاع کنفرانس‌ها و سمینارها و گزارش‌ها

۶. ویرایش فنی و محتوایی متن

۷. ارائه گزارش به اساتید راهنما

۸. آشنایی با نحوه دفاع از پایان‌نامه

۹. نشانه‌گذاری و صفحه‌آرایی، ترتیب مباحث و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک پایان‌نامه مرتبط با رشته تخصصی خود را بررسی نموده و گزارشی از نقاط قوت و ضعف آن به عنوان فعالیت عملی ارائه دهد.

مسئله‌یابی و منبع‌یابی - ورودی و مابعد ۹۸

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۰

تعداد واحد: ۵/۰

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مسئله‌یابی و مسئله‌شناسی، شناسایی انواع منابع و نحوه ارزش‌گذاری و مهارت استفاده از آنها به منظور بهره‌وری در تدوین پایان‌نامه و انواع مقالات

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تفاوت مشکل، موضوع و مسئله

۱. مشکل (تعریف و ویژگی‌های آن)

۲. موضوع (تعریف موضوع و ویژگی‌های آن، تتبع موضوع محور و پژوهش مسئله محور)

۳. مسئله (تعریف و بیان مسئله، فرآیند عملیاتی طرح مسئله: الف. مواجهه با مشکل ب. تبدیل مشکل به مسئله ج. تدوین فرضیه) اقسام مسئله و خطاهای احتمالی به هنگام انتخاب مسئله، تجزیه مسئله

○ منبع؛ اقسام، انواع و ...

۱. تعریف منبع

۲. اقسام منابع

۳. انواع منابع اسناد (کتابخانه‌ای و روش استفاده از آن، اطلاعات الکترونیکی و روش استفاده از آن)

۴. راه‌های شناسایی و دسترسی به منابع

۵. آشنایی با ملاک‌های اعتبار منابع

۶. معرفی کتابخانه‌های تخصصی هر رشته

۷. معرفی مهمترین منابع مکتوب و غیر مکتوب هر رشته

۸. معرفی اصطلاح‌نامه‌های تخصصی هر رشته و ...

توضیحات: هر طلبة موظف است متناسب با رشته تخصصی یک مسئله را انتخاب و به همراه منابع مرتبط با آن به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

فیش نویسی و پردازش اطلاعات-ورودی ۹۸ و مابعد

تعداد واحد: ۵/۰

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۲

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آشنایی با نحوه تشکیل پرونده علمی، تألیف و ترکیب مناسب اطلاعات گردآوری شده و پردازش آنها

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ فیش نویسی

۱. معرفی و اهمیت فیش نویسی
۲. قالب‌های فیش (دستی، رایانه‌ای)
۳. انواع فیش
۴. چگونگی انجام فیش برداری
۵. طبقه‌بندی فیش‌ها
۶. ارجاع‌دهی و انواع آن
۷. شیوه‌های یادداشت‌برداری (نقل مستقیم، تلخیص و اقتباس)

○ پردازش اطلاعات

۱. توصیف، تبیین و توضیح اطلاعات
۲. تفسیر، تحلیل و انواع آن
۳. استدلال، تعلیل و ارائه شواهد
۴. نقد، ارائه نظر، دسته بندی و مقایسه و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است متناسب با رشته تخصصی یک موضوع انتخاب و فیش‌های مرتبط به آن را همراه با پردازش اطلاعات به عنوان فعالیت عملی ارائه دهد.

عناوین جامع رشته فقه و اصول

سال سوم		سال دوم		سال اول		نیمسال اول
واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس	
۳	فقه (۸)	۴	فقه (۴)	۶	فقه (۱)	نیمسال اول
۵	فقه (۹)	۳	فقه (۵)	۵	اصول فقه (۱)	
۵	اصول فقه (۵)	۵	اصول فقه (۳)	۲	تاریخ فقه و اصول	
۳	فقه الحدیث	۲	حقوق مدنی	۲	تجزیه و ترکیب	
		۲	تفسیر قرآن (۱)	.۵	مساله یابی و منبع یابی	
				.۵	طرحنامه نویسی	
۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	
۶	فقه (۱۰)	۳	فقه (۶)	۳	فقه (۲)	
۲	عربی معاصر (۲)	۳	فقه (۷)	۴	فقه (۳)	
۲	عقائد خاصه شیعه (۱)	۵	اصول فقه (۴)	۵	اصول فقه (۲)	
۲	تفسیر قرآن (۲)	۲	عربی معاصر (۱)	۲	کلیات علم رجال	
۲	قواعد فقهیه (۲)	۲	قواعد فقهیه (۱)	۲	مقدمه علم حقوق	
۲	حقوق جزای عمومی	.۵	فیش نویسی و پردازش اطلاعات			
۲	عقائد خاصه شیعه (۲)	.۵	شیوه تدوین پایان نامه			
۱۸	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	